

TÁJÉKOZTATÓ DOMBÓVÁR VÁROS 2015. ÉVI KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁRÓL

Készítette:
Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal
Városüzemeltetési Iroda

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	- 3 -
1. Dombóvár környezetének általános jellemzése	- 3 -
1.1. Dombóvár elhelyezkedése, táji és természeti adottságai	- 3 -
1.2. Közlekedés	- 4 -
1.2.1. Közúti közlekedés	- 4 -
1.2.2. Községi közlekedés	- 7 -
1.2.3. Kerékpáros közlekedés	- 7 -
1.3. Balesetek és közlekedésbiztonság	- 9 -
2. Környezeti zaj- és rezgésvédelem	- 9 -
3. Levegőminőség	- 12 -
4. Hulladékgazdálkodás	- 16 -
5. Dombóvár város ivóvízellátása	- 18 -
5.1. Információk a szolgáltatott ivóvíz minőségéről	- 19 -
5.2. Dombóvár és Környéke Kistérségi Ivóvízminőség-javító Társulás	- 20 -
6. Dombóvár város szennyvíztisztítása	- 21 -
6.1. Csatornahálózat	- 21 -
6.2. A tisztított szennyvíz minőségi követelményei	- 22 -
7. Felszíni és felszín alatti vizek	- 23 -
7.1. Felszíni vizek	- 23 -
7.2. Felszín alatti vizek	- 24 -
7.3. Vizek állapota	- 25 -
7.4. Környezetbiztonság	- 25 -
8. Táj- és településvédelem, természeti értékek, védett területek	- 25 -
8.1. Táj- és településvédelem	- 25 -
8.2. Természetvédelem	- 26 -
8.3. Zöld intézmények	- 28 -
8.4. Zöldenergia	- 29 -
9. Környezetvédelmi-bírság	- 30 -
10. Városi rendezvények	- 30 -
Jogszabályok, adatforrások	- 31 -

BEVEZETÉS

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. (továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés e) pontja szerint a települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

A törvény kiemelt jelentőséget tulajdonít az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítására, valamint a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítására. A közzététel a helyben szokásos módon, a Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal hirdetőtábláján kifüggesztéssel, illetve a helyi médiákon keresztül történik.

Dombóvár a környező településekkel 2010-ben egy öt éves közös környezetvédelmi programot készített. A program célja és feladata, hogy országos és regionális szinten hozzájárul a környezeti problémák megoldásához, valamint helyi szinten eszközt biztosít a helyi és térségi problémák kezelésére.

1. DOMBÓVÁR KÖRNYEZETÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

1.1. Dombóvár elhelyezkedése, táji és természeti adottságai

Dombóvár a Dél-Dunántúli régióban, Tolna megye dél-nyugati csücskében helyezkedik el, Somogy, Tolna és Baranya megye határán. A város határmentiségét, ha úgy tetszik ütközőzóna helyzetét erősíti, hogy természetföldrajzi beosztása szerint is három kistáj találkozásánál található. Közigazgatási határának legnagyobb része a Külső-Somogyi középtájba, azon belül is a Dél-Külső-Somogy kistájba tartozik. Dombóvár és a dél-külső-somogyi kistáj viszonylag egyhangú domborzattal rendelkezik. Átlagosan 130-160 méteres tengerszint feletti magasságú síkvidéki terület, amelyet a Kaposba É-D-i irányban beletorkolló, lapos, tágas völgyek, mint amilyen a Kiskondapatak, Nagykonda-patak és a Perekaci-árok. A völgyek által szabdalta területek közötti teraszokon alacsony löszhátak találhatóak, amilyen a Csonka-dűlő, Szilfa-dűlő, Nagykonda-puszta. A talaj jó minőségű csernozjom. Az alapkőzet mésztartalmú lösz, melynek szerkezete morzsalékos és lefelé világosodik.

Dombóvár éghajlata átmenetet képez a Nyugat-Dunántúl éghajlata és az Alföld éghajlata közt. A hideg légtömegek továbbáramlását nehezítik a környező dombok, melyek a Kapos-völgyet ölelik körbe. Ennek hatására, ha csak kis mértékben is, de a szélsőségekre jellemző medencejelleg az uralkodó éghajlat. A júliusi középhőmérséklet 20-21 °C körüli. A napfénytartam éves átlaga pedig 1950-2000 óra között változik.

Míg a megyében és járásban szélső, a dél-dunántúli régióban központi helyzetben van. Vonzáskörzete túlterjed a megye határain. Dombóvár a Dél-Dunántúli Régió meghatározó városa Pécs, Kaposvár és Komló mellett.

1.2. Közlekedés

Dombóvár jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. A Dél-Dunántúl kiemelt vasúti csomópontja. A Budapest-Pécs és a Budapest-Kaposvár-Gyékényes fő vasútvonalak kereszteződési pontja. A főváros IC-vonattal 2 órán belül elérhető, míg a gyékényesi vonal összeköttetést biztosít Horvátország és Olaszország felé. Kedvező közúti megközelíthetősége is, a városon halad át a 61. számú főút, mely összeköttetést biztosít Nagykanizsán, Letenyén keresztül Horvátországba, s tovább Olaszországba. A 611. számú út pedig a Dombóvárt köti össze Péccsel.

1.2.1. Közúti közlekedés

A közúti hálózat kapcsolatai hiányosaknak és rossz minőségűnek mondhatóak. Az országos közúti kapcsolatokon rendkívül sokat fog majd javítani az M9 autópálya Szekszárd - Kaposvár szakasza, amely délről fogja elkerülni a várost és egy csomópontja lesz a térségben a 611. sz. főúttal. Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az 564/2015. (XII. 17.) Kt. határozatával döntött az M9-es autópálya megvalósításának hatásairól és azok kezeléséről. A Képviselő-testület álláspontja, illetve a város érdekei az alábbiak:

- A 611-es út városon átvezető szakaszának olyan forgalmi átalakítása, mely biztonságosabbá és egyben nagyobb ellenállásúvá teszi a szakaszt, hogy a gépjárművek inkább a 61-es úton keresztül hajtsanak fel az építendő gyorsforgalmi útra. Ennek részét képezi az Arany János téri körforgalom kiépítése, illetve olyan forgalomtechnikai kialakítások, melyek lassítják a forgalmat.
- A gunarasi elkerülő út megépítése szükséges, mellyel lehetőség nyílik az ÉK-i irányból érkezőknek a város keresztezése nélkül felhajtani a gyorsforgalmi útra.
- Hosszútávon egy elkerülő út építése szükséges, amely a 61-es út forgalmát csökkenti a városon belül.

Dombóvár járás területén halad a 61. sz. II. rendű főút, amely K-Ny irányban biztosít kapcsolatot Dunaföldvár és Nagykanizsa között, Kaposvárt érintve. További fontos országos szintű hálózati elem a 611. sz. Dombóvár - Sásd II. rendű főút, amely Pécs felé létesít közúti kapcsolatot. A járás települései e két úthoz kapcsolódó alsóbbrendű országos közutakon érhetőek el. Dombóvár járási központ közúti elérhetősége (átlagos utazási idő, átlagos utazási sebesség) átlagosnak mondható.

A településen található főbb közutak:

Köztársaság u. – Rákóczi F. u.:

A 61. sz. II. rendű főút Dombóvár területére eső része, amely a település északi szélén halad kevésbé érintve a városközpontot. A település egyik fő (térségi és település szintű) kapcsolati funkciót ellátó főútja, ezért jelentős tranzit forgalmat bonyolít le, ami főleg a nyugati szakaszon problémás. Az út átlagos napi forgalma 8465 Ej/nap, 2x1 forgalmi sáv, kivétel a Gunarasi út és Árpád u. között részt, ahol irányonként két forgalmi sáv van. A Kórház u Köztársaság u. és Teleki u.-Rákóczi u. csomópontok jelzőlámpával szabályozottak.

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Teleki u. – Hunyadi tér – Szabadság u.:

A 611. sz. Dombóvár-Sásd II. rendű főút Dombóvár területére eső része, amely áthalad a városközponton. A település másik fő (térségi és település szintű) kapcsolati funkciót ellátó főútja, ezért szintén jelentős tranzit forgalmat bonyolít le. Az út átlagos napi forgalma 6365 Ej/nap, 2x2 forgalmi sávos a 61. sz. főúttól az Arany János térig, miközben áthalad a belvároson. Az Arany János térnél lévő csomópont a település egyik kritikusabb pontja közúti balesetbiztonság tekintetében. A már említett Teleki u.-Rákóczi u. csomóponton felül a Zrínyi u.-val, a Népköztársaság u.-val és a Jókai u.-val alkotott csomópontjai jelzőlámpával szabályozottak.

Gunarasi út:

6532. sz. Hőgyész-Dombóvár összekötőút Dombóvár területére eső része, elsősorban kapcsolati funkciót lát el a Gunaras városrész és a szomszédos települések felé, átlagos napi forgalma 2260 Ej/nap.

65195. sz. Dombóvár bekötőút:

Kapcsolatot biztosít Mágocs felé, átlagos napi forgalma 1779 Ej/nap. Belterületi szakasza nincs kiépítve, IX. lakóutcába köt be jelenleg és rajta keresztül bonyolódik le az átmenő forgalom.

Erzsébet u.: A belváros nyugati részének fő feltáró útja, valamint kapcsolatot biztosít a két főút között, ezért átmenő forgalma is jelentős.

Ady Endre u. – Népköztársaság u. – Fő u.:

Több településrészt összekötő és feltáró helyi út, ezért szintén jelentős forgalom terheli. A Kórház u.-val alkotott csomópontja a település másik kritikus pontja közúti balesetveszélyesség tekintetében.

Kórház u. – Dózsa Gy. u.: településen belüli kapcsolati funkciója jelentős, de feltáró funkcióval rendelkezik, ezért jelentős forgalom terheli.

Település szempontjából fontosabb helyi közutak:

- Jókai u. – Bajcsy-Zsilinszky u.: 65358. sz. Dombóvár állomáshoz vezető út, átlagos napi forgalma 3736 Ej/nap, településen belüli kapcsolati és feltáró funkciója is erős.
- Gyöngyvirág körút: Kertváros városrész fő feltáró útja
- Vörösmarty u. – Báthori u.: több városrész feltáró és kiszolgálóútja
- Gorkij u.: Újdombóvár városrész egyik fő feltáró útja
- Udvari Vince u. – Erkel F. u. – III. u.: Újdombóvár városrész érintő irányú fő feltáró útjai

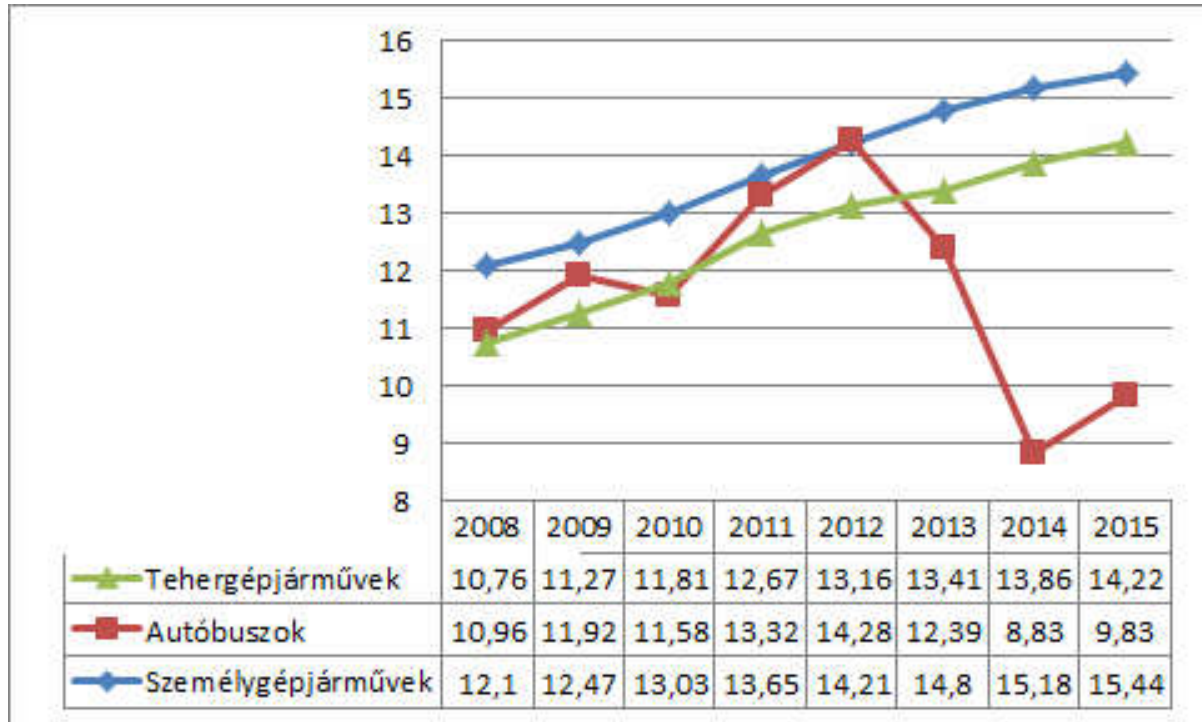
A település útjainak burkolata és szélessége a legtöbb helyen megfelelő, de akadnak rossz állapotban lévő és kiépítetlen, illetve részben kiépített útszakaszok (pl. Szent Gellért u., Petőfi u., Radnóti u., Döry Hugó u., Szőlőhegyen több utca), melyek rekonstrukciója 2016-ban várható.

A korábbi vizsgálatok és becslések alapján is a közlekedés - ezen belül is különösen a közúti közlekedés - a legmeghatározóbb szennyező forrás. A legnagyobb mértékben a nitrogén-dioxid a gépjárművek kibocsátásából ered. A felmérések és az adatok alapján, Dombóváron szinte minden harmadik lakos rendelkezik gépjárművel. A gépjárművek átlag életkora azonban az évek során jelentősen megemelkedett.

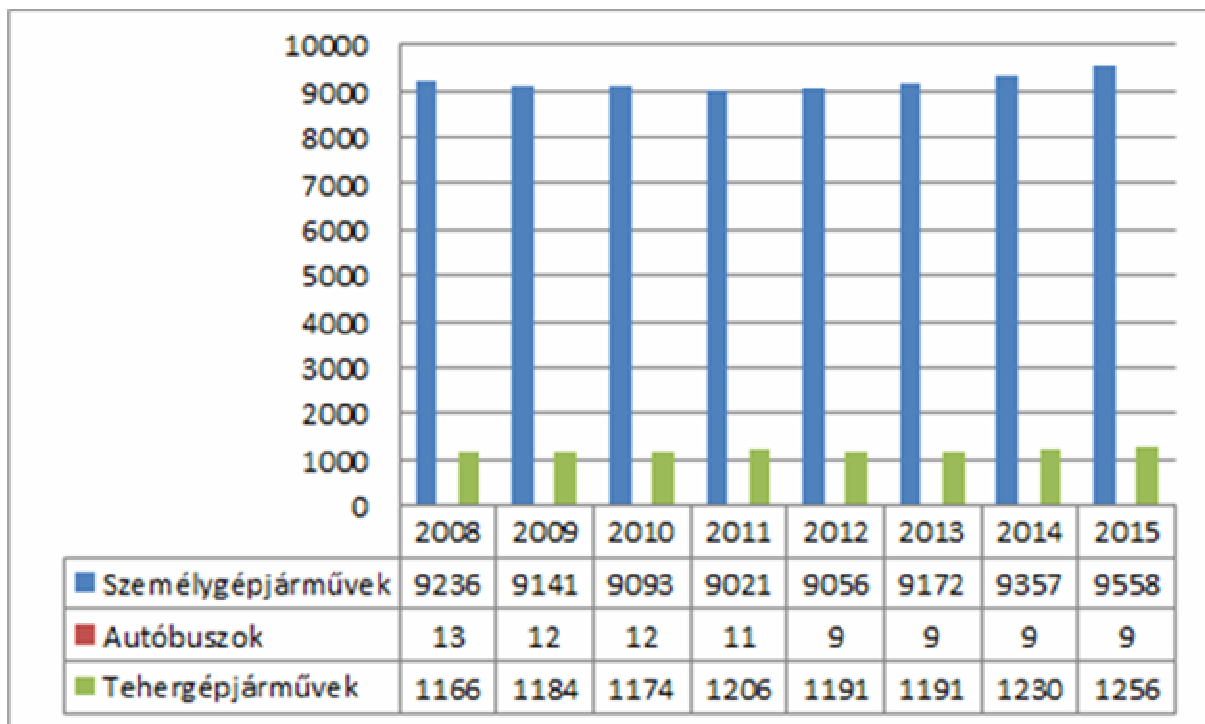
Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

1.ábra: A nyilvántartott gépjárművek átlag életkora a Dombóvári járás területén

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

2.ábra: A nyilvántartott közúti közlekedési eszközök megoszlása a Dombóvári járás területén

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

1.2.2. Községi közlekedés

Közüti közösségi közlekedés

A Dombóvári járás és település kötött pályás közösségi közlekedése fejlettnak mondható, erre épül rá egy gyengébb (de az országos átlaghoz képest megfelelő) szolgáltatási színvonalú autóbuszos helyközi közlekedés.

A település belvárosában található autóbusz megállóhelyek többségén található esőtől és széltől védett autóbusz váró, helyi és helyközi autóbusz menetrend, a külső területen lévő kevésbé forgalmas megállóknál csak menetrend található meg. A helyközi autóbusz közlekedés központja a dombóvári autóbusz pályaudvar, amely a vasútállomás mellett található. A helyközi kocsiállások akadálymentesen megközelíthetőek, több pad, menetrend is megtalálható, ugyanakkor a taktilis jelek hiányoznak. Nem ideális helyzet, hogy a helyi és a távolsági buszjáratok központja a város két különböző pontján találhatóak. A helyközi autóbusz járatok egy része elkerüli ugyanis a városközpontot és a Dózsa Gy. u. felé közlekedve a távolsági autóbusz pályaudvarhoz érkezik egyenesen, ami a városközpontba való jutást jelentősen nehezíti. Dombóvár helyi hálózatának üzemeltetését a közelmúltban vette át Régió 2007 Kft., amely jelentős mértékben átalakította a hálózatot. Jelenleg 12 autóbusz közlekedik, melyből 4 alacsonypadlós. A buszok átlagéletkora 17 év.

Kötőpályás közösségi közlekedés

A járás területén három vasútvonal található, a 40. sz. Budapest-Pécs, a 41. sz. Dombóvár-Gyékényes és az 50. sz. Dombóvár-Bátaszék vonalak, ezek közül a 40. sz. Pustaszabolcs-Dombóvár vasútvonal szakasz és a 41. sz. vasútvonal korszerűsítésre kerül CEF Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz felhasználásával a jelen EU-s ciklusban. Három vasútvonal találkozásánál található Dombóvár vasútállomás, ahonnan közvetlen átszállási lehetőség van a helyi és helyközi autóbuszjáratokra. Az állomásnak hat személyforgalmat lebonyolítható vágánnyal, ezen kívül hat teher és 14 db egyéb vágánnyal rendelkezik. P+R jellegű parkolásra nagy kiterjedésű rendezett terület áll rendelkezésre, amely állapota rosszabb minőségű, de jól kihasznált. A parkoló mellett 20 férőhelyes fedett B+R kerékpártároló, amely kapacitása nem elégséges. Az összes viszonylaton ütemes közlekedés van, intercity vonatok járnak naponta Pécs – Budapest Keleti pu. között (10 pár), Zágráb – Budapest Keleti pu. között (1 járat), valamint helyből Gyékényes felé (1 pár).

1.2.3. Kerékpáros közlekedés

Dombóváron az 1980-as évektől több ütemben kerékpárút került kiépítésre, azonban ez a folyamat az évek előrehaladtával jelentősen lecsökkent, a hálózat nem emelkedett akkora mértékben, mint ahogy igény lett volna rá.

A dombóvári járás kerékpárút hálózata rendkívül hiányos, a távlati hálózatból csak Dombóvár-Kaposszekcső-Sásd térségi kerékpárút hálózati elem egy része épült ki, Dombóvár belterület határától Kaposszekcső belterület határáig.

Dombóváron jelentős kerékpárút a Gunarasfürdőt Dombóvár belvárosával a Kossuth L. u.-ig összekötő útvonal. A többi, meglévő útfelület a legtöbb helyen jól kerékpározható.

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

A jelenleg meglévő kerékpárutak és kerékpározásra kijelölt utak a következők:

- Gunaras - Árpád u. - Népköztársaság útja/Hunyadi tér - Szabadság u. (Magyar Posta Zrt.)
- Kossuth u. - Baross u. - 611. sz. út, Szőlőhegy-elágazó
- Hunyadi tér - Dombó P. u. - Bezerédj u. - Jókai u.

Kerékpáros nyomsáv kijelölések is történtek az alábbi egyirányú utcákban a forgalommal szemben:

- Dombó Pál utcának a Bezerédj utca és a Hunyadi tér közötti szakasza
- Bezerédj utcának a Jókai utca és a Pannónia út közötti szakasza.

Az önkormányzati tulajdonú kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza az elmúlt hat évben nem változott, hossza 6,6 km.

3.ábra: A meglévő és tervezett kerékpárútvonalak

Forrás: Geo-Gráf Kft.

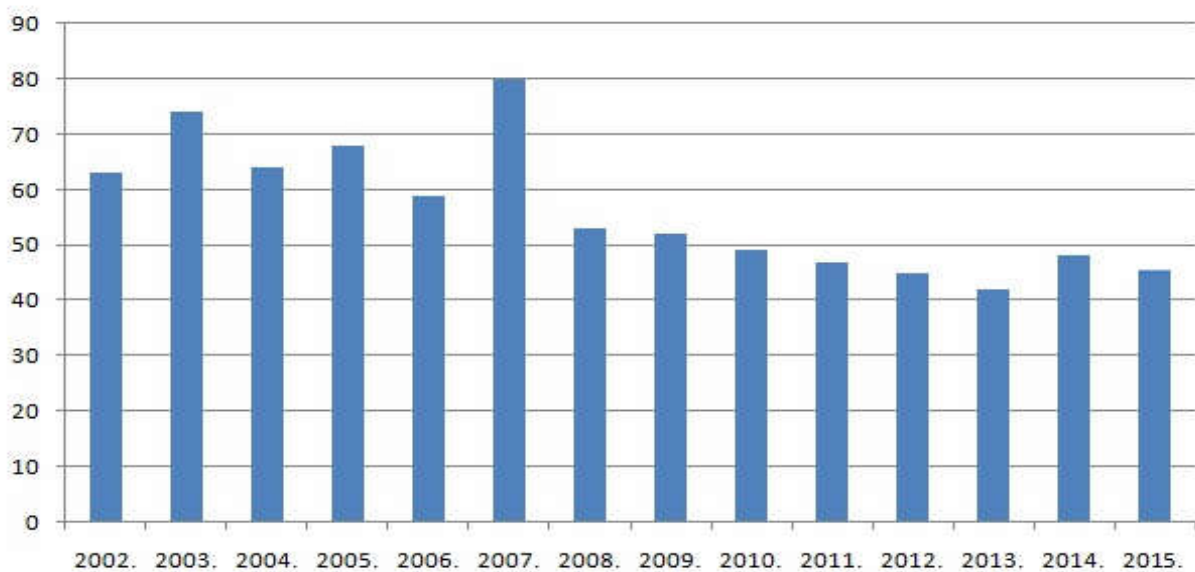
A meglévő útfelületek a legtöbb helyen jól kerékpározhatóak. A városban jelentős a kerékpáros forgalom, így a hálózat további fejlesztése szükséges és indokolt. Már csak azért is, mert Dombóvár Város Önkormányzata 2015-ben 5. alkalommal nyerte el a Kerékpárbarát Település díjat. A címet olyan önkormányzatok kapják, akik a kerékpárt, mint közlekedési és szabadidős eszközt népszerűsítik, valamint a megfelelő infrastruktúra kialakításával, szemléletformálással igyekeznek biztosítani a biztonságos közlekedés feltételeit.

1.3. Balesetek és közlekedésbiztonság

A Dombóvári Rendőrkapitányság 2015. évi beszámolója alapján a baleseti helyzet Dombóváron kisebb mértékben, 2 %-kal javult, összesen kettővel kevesebb személyi sérüléssel járó közlekedési baleset következett be, mint 2014. évben. Összességében 1 súlyos sérüléssel és 4 könnyű sérüléssel járó balesettel volt kevesebb, viszont 3 halálos kimenetelű balesettel volt több a 2014-es évhez képest, illetve az összes baleset száma 208-ról 204-re csökkent. A Dombóvári Rendőrkapitányság illetékességi területén a közlekedésbiztonság helyzete stabilizálódott, de a halálos balesetek számának emelkedése a korábbi időszakhoz viszonyítva elgondolkodtató, az ittasan okozott balesetek aránya jóval alacsonyabb (6,5 %), mint a megyei mutató.

4.ábra: Balesetek éves megoszlása Dombóváron

Forrás: Dombóvári Rendőrkapitányság

2. KÖRNYEZETI ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELEM

A környezeti zajállapotot - a szabadidős, és közterületi rendezvényeken túl - a közúti közlekedés, a vasúti forgalom és az üzemi zaj határozza meg.

Dombóváron a közúti közlekedés az, amely jelentősebb környezeti zajterheléssel jár. A 61. sz. főúton és a 611. sz. úton az átmenő forgalom igen nagy, ami az utak közvetlen közelében található építményeket, illetve a benne élők egészségét hosszú távon jelentősen károsíthatja. Mivel hiányoznak a várost elkerülő gyorsforgalmi utak, melyek elvezetik az átmenő forgalmat, így a legnagyobb terhelést jelentő nehézgépjármű forgalom a város négy-öt utcájára koncentrálódik. Ennek hatására a területen található néhány rosszabb állapotú épületeknek statikai problémája keletkezett (Erzsébet utca – Paprika Csárda, Teleki utca 38.).

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

A vasúti csomópont a város déli részén helyezkedik el. Ide érkeznek a Pécs, Kaposvár, Budapest és Bátaszék irányából érkező személyszállító- és tehervonatok. Ezen a területen a környezeti zaj- és rezgésterhelés növekedése érzékelhető, de nem jelentős mértékű.

A Dombóváron lévő nagyobb üzemek többsége a város szélén található, melyeknek a zajkibocsátása olyan mértékű, amely nem okoz problémákat a lakosságnak.

Dombóvár városa jelenleg nem rendelkezik zajtérképpel és nincs helyi szinten szabályozó zaj rendelete, ezért a megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a 27/2008. (III.22.) KvVM-EüM együttes rendelet határozza meg.

5.ábra: Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50
<i>Megjegyzés:</i>			
* <i>Értelmezése az MSZ 18150-1 szabvány és az MSZ 15037 szabvány szerint.</i>			

Forrás: 27/2008. (III.22.) KvVM-EüM együttes rendelet

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

6.ábra: A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)							
Sor- szám	Zajtól védendő terület	Kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		Az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtő utaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		Az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55
Megjegyzés:		* Értelmezése a stratégiai zajtérképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.					
		** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légszavaras repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.					
		*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légszavaras repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légijárművek közlekednek.					

Forrás: 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet, 27/2008. (III.22.) KvVM-EüM együttes rendelet

3. LEVEGŐMINŐSÉG

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az ember egészségére, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is. Az elmúlt húsz évben jelentősen változott a légszennyező anyagok kibocsátásának mennyisége és jellege. Nagymértékben csökkent a kén-dioxid, a szén-monoxid, a nagyméretű részecskéket tartalmazó szilárdanyag és az ipari eredetű nitrogén-oxid kibocsátás. A közlekedésből származó nitrogén-oxid kibocsátás és a kisméretű szilárd anyag, másik nevén a PM10, PM2,5 kibocsátás azonban emelkedett. Hazánkban jelenleg csak a 10 mikrométeres szállóporra van egészségügyi határérték megállapítva, míg a veszélyesebb 2,5 mikrométer alattira nincs.

1.táblázat: A hazai és az ENSZ által meghatározott határértékek

PM10 (mikrogramm/mm ³)		
	Hazai érték	ENSZ/WHO határérték
24 órás	50	50
éves	40	20

Forrás: <http://pm10.kormany.hu/a-pm10>

A városban az elmúlt egy évben nem volt nagyobb mértékű építkezés vagy útépités, amely során a legjobb technika alkalmazása mellett is nagy porterheléssel járt volna. A levegőminőség helyzetét szintén jelentősen befolyásolja a jelenlegi gépjárműállomány átlag életkora, ami az évek múlásával csak emelkedett. A jelentős közúti közlekedésből származó légszennyezés elsősorban a 61. sz. főút és a 611. sz. út mentén okoz jelentős emissziós károkat.

A levegőterheltségi szintet és annak betartását Magyarországon, és így Dombóváron is az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (továbbiakban: OLM) vizsgálja. Az OLM elvégzi a mintavételeket, vizsgálatokat végez, és az eredményeket ellenőrzi. Az adatokat a Földművelésügyi Minisztérium honlapján közzéteszi.

Dombóváron két darab manuális működésű mérőpont van, melyek a levegőből vett minta nitrogén-dioxid (NO₂) tartalmát mérik napi egy alkalommal.

- Dombóvár, Kórház u. 39.
- Dombóvár, Bezerédj u. 14.

Az OLM a mért adatokat a légszennyezettségi indexbe integrálva 1-től 5-ig terjedő skálán értékeli.

2.táblázat: Összesítés a légszennyezettségi index alapján

Szennyező	Kiváló (1)	Jó (2)	Megfelelő (3)	Szennyezett (4)	Erősen szennyezett (5)
nitrogén-dioxid	25	45	5	0	0
kén-dioxid	10	0	0	0	0
ülepítő por	8	10	0	3	0
összesített index	27	49	5	3	0

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Forrás: <http://www.levegominoseg.hu/index>

3.táblázat: Légszennyezettségi index nitrogén-dioxidra

Légszennyezettségi index					
Nitrogéndioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1	2	3	4	5
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Szennyezett	Erősen szennyezett
órás átlag	0 - 40	40 - 80	80 - 100	100 - 400	400 -
24 órás átlag	0 - 34	34 - 68	68 - 85	85 - 130	130 -
éves átlag	0 - 16	16 - 32	32 - 40	40 - 80	80 -

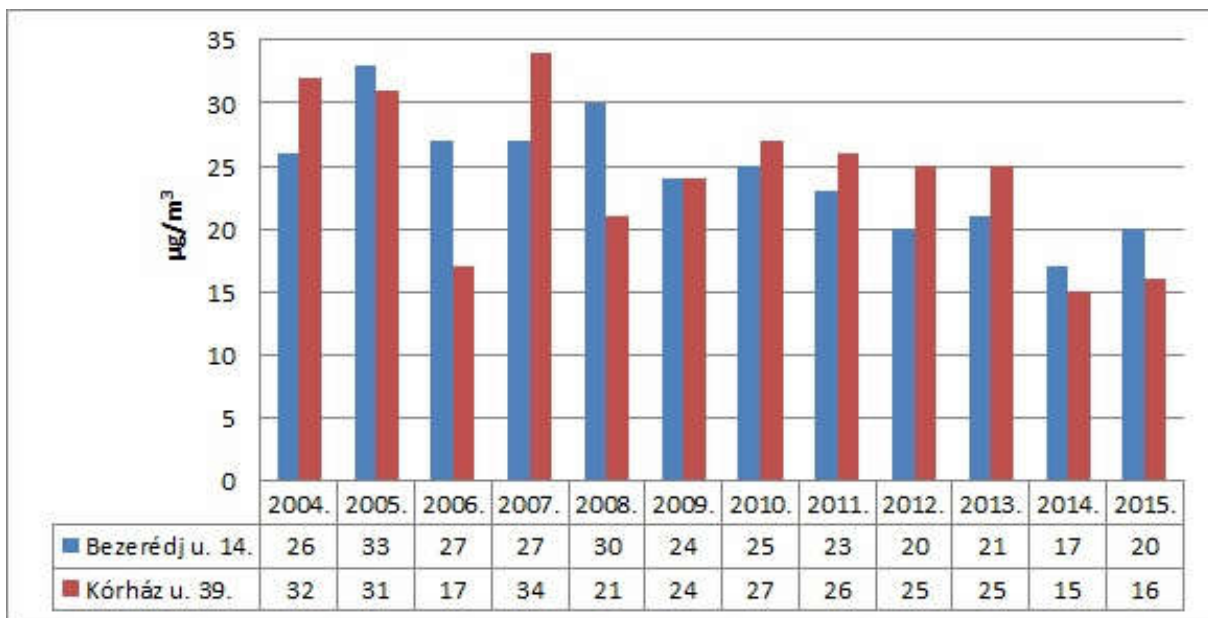
Forrás: <http://www.levegominoseg.hu/index>

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2015. évi összesítő értékelést készített Magyarország levegőminőségéről a manuális mérőhálózat adatai alapján. Az összesítés alapján, a 2014. évhez képest a „jó” minősítést kapott települések száma csökkent; a „szennyezett” minősítésű települések száma nőtt; a „kiváló” és „megfelelő” minősítésű települések száma pedig változatlan maradt. Erősen szennyezett kategóriába sorolható település nem fordult elő.

A nitrogén-dioxid 2015. évi adataira a hatályos szabályozás már nem ír elő határértékeket, ezért a légszennyezettségi index alapján történő besorolás során az eddig használt kategóriákat vették alapul az értékeléshez.

Dombóvár NO₂ kibocsátása 2015-ben, az előző évekhez hasonlóan jó. A dombóvári nitrogén-dioxid adatok alakulását a következő ábra mutatja. Ebből megállapítható, hogy a koncentráció csökkenő jellegű.

7. ábra: Nitrogén-dioxid koncentráció alakulása 2004-2015. közötti időszakban

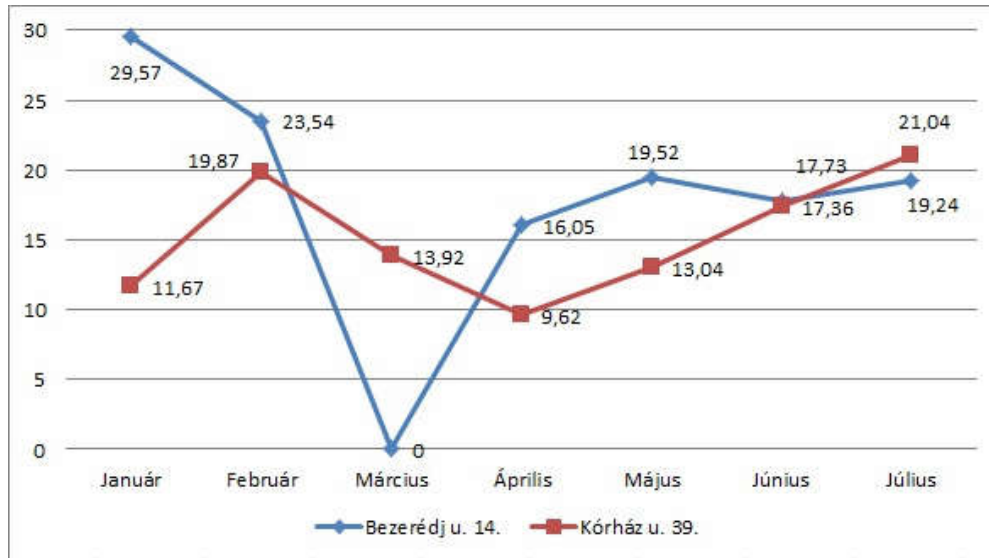

Forrás: Országos Légszennyezési Mérőhálózat adatai alapján

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

8. ábra: Dombóvár 2015. évi nitrogén-dioxid kibocsátása

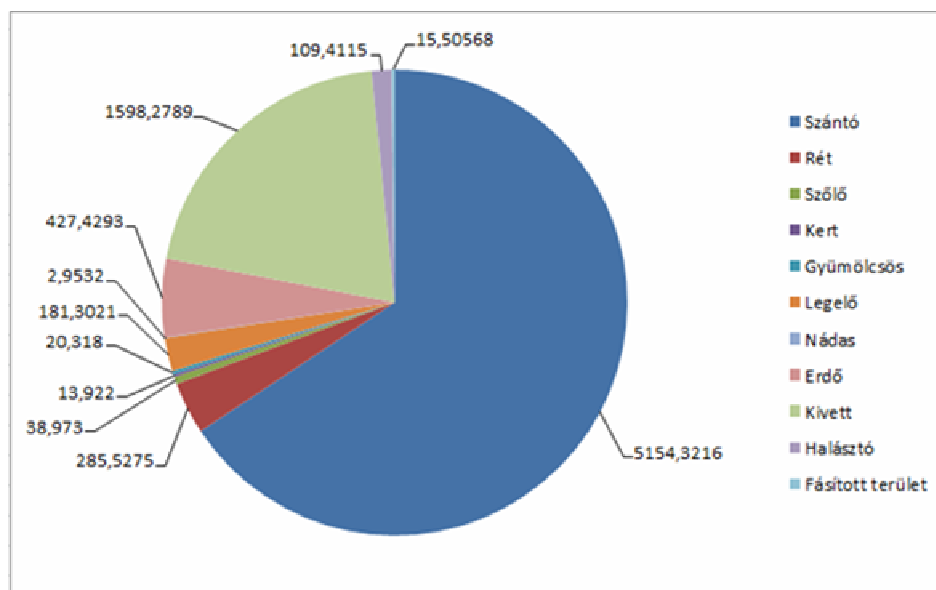

Forrás: Országos Légszennyezési Mérés Hálózat adatai alapján

A fenti ábra is mutatja, hogy a NO₂-kibocsátás a Kórház utcában magasabb értékeket mutat, mint a Bezerédj utcában lévő mérőállomáson mért adatok. Ez elsősorban annak tulajdonítható, hogy a közúti gépjárműforgalom ezen a szakaszon nagyobb mértékű, mivel ez az utca köti össze a 61. sz. főúttal a vasútállomást és a távolsági buszmegállót, illetve ebben az utcában található a Szent Lukács Kórház.

A levegőterheltségi szintet a gépjármű-kibocsátások mellett a meteorológiai tényezők (pl. szél sebessége), a domborzati viszonyok, a helyi gazdaság szerkezete, valamint a zöldfelületek aránya is befolyásolhatja.

9. ábra: Dombóvár város területének kimutatása művelési ágak szerint hektárban megadva (ha)

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Erdőgazdálkodási tevékenység szinte alig jellemző a településre. A meglévő erdőterületek nem alkotnak rendszert, egyedül Szarvasdpusztától délre illetve a Nyerges-tetőn találni nagyobb kiterjedésű erdőket. A régi nagy kiterjedésű erdők (Tüske-, Sziget-, Nyergesi-erdő) már csak nyomokban fedezhetők fel, értékük így még jelentősebb. Ezen kívül fás vegetáció, néhány kis kiterjedésű gazdasági erdőfolt csak a Perekac-árok és a Kiskonda-patak menti mélyfekvésű területeken található.

Az erdőterületek túlnyomó többsége védelmi rendeltetésű, így a helyi védett Nyerges-erdő, a Nagykondai-erdő, a Bontova-tó körüli erdősávok, a Gunarasi tölgyes, valamint a Szállásréti-tó erdőterülete. Az erdősültség hiányát jól jelzi, hogy a teljes közigazgatási terület csupán 5,4 %-át teszik ki az erdőterületek, ami messze elmarad az országos átlagtól. Az Országos Területrendezési Tervben, valamint a Tolna megyei Területrendezési tervben kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetébe csak a jelenleg is erdőborítással rendelkező területek vannak sorolva. Ezen túlmenően a Tolna megyei Területrendezési Tervben erdőtelepítésre alkalmas területként van jelölve a Vaspálya-dűlői szántó terület a vasút mentén.

Az egykori jelentős kiterjedésű legelők, kaszálók mára többségében szántóként funkcionálnak. Szinte kizárólag a Kapos völgyében maradt meg gyepművelésű terület, a külterületek keleti határán. A Kapos és a mellékvizek mentén megtalálható erdők, nedves rétek és bokorfüzesek változatos szegélyeikkel nem csak esztétikai, hanem ökológiai szempontból is a legértékesebb részei a településnek.

Dombóvár településszerkezetében kedvező vonás, hogy a városban jelentős kiterjedésű zöldterület és megfelelő nagyságú park található. Központi normák alapján városi területen 21-31 m²/fő az ideális zöldterület (közpark, lakóker, sportterület) nagysága. Ez az érték Dombóvár esetében 30 m²/fő.

A belterületi mérleg szerint a zöldterületek kiterjedése 171,6 ha. Ebből közpark 23 ha, intézményi zöldterület 61,1 ha, belterületi erdő 89 ha. A külterületi mérlegben az erdő területek 1536 hektárt foglalnak el, melyből gazdasági erdő 227,5 ha, véderdő 1232 ha, közjóléti erdő 76,5 ha. Dombóvár e területen az elmúlt években számos intézkedést tett. A feladat azonban továbbra is jelentős, hisz a város parkjai előregedtek, az alsó szinten található növényállomány java kipusztult. A kertépítészet hangsúlyosabb szerepet kapott, ezt a város lakói is naponta tapasztalják, jelentős változások következnek be minden évben akár parkosítás, akár utcabútorok cseréje, egyéb eszközök bővítése terén. Sok felesleges ösvény, átjáró szűnt meg, ahol most egész évben virágok díszelnek.

Városi viszonylatban a kertes, családi házas övezetben, főként a kertészkedő családoknál sok növényi szárazanyag, zöldhulladék keletkezhet, ezek elégetése szabadtéren a város egész területén tilos. A tilalmat helyi szinten a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 29/2015. (IX.30.) önkormányzati rendelet szabályozza. Erre azért volt szükség, mert az őszi és téli időszakban az égetés következtében jelentősen megemelkedett a légszennyezettség, a város egyes részeit pedig szélcsendes, párás időben füst borította.

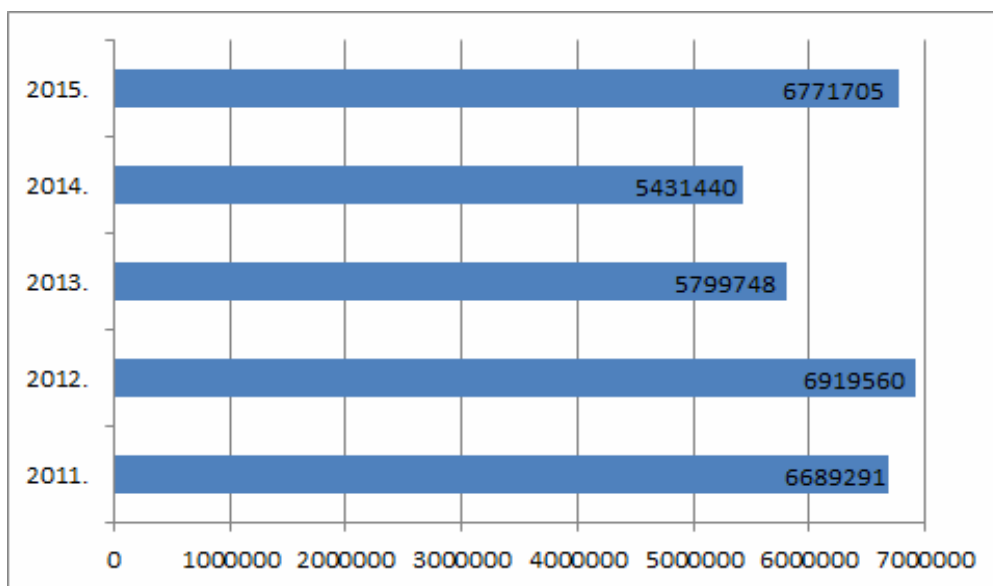

4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A hulladékgazdálkodás nem más, mint a hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése, az ilyen műveletek felügyelete, a kereskedőként, közvetítőként vagy közvetítő szervezetként végzett tevékenység, a hulladékgazdálkodási létesítmények és berendezések üzemeltetése, valamint a hulladékkezelő létesítmények utógondozása.

2007. január 1-től a városban keletkezett lakossági hulladékgyűjtést és szállítást az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi közszolgáltatási szerződés alapján.

10. ábra: A begyűjtött, vagy ártalmatlanításra átvett hulladék mennyisége (kg/év)

Forrás: ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.

A 10. ábra is jól szemlélteti, hogy az elmúlt évek során jelentősen lecsökkent a hulladékudvarban átvett hulladék mennyisége. Ez részben annak is tulajdonítható, hogy a mind az Önkormányzat mind pedig a város lakói egyre több figyelmet fordítanak a szelektív hulladékgyűjtésre. Évente egy alkalommal a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 29/2015. (IX.30.) önkormányzati rendelet értelmében lomtalanítást tart Dombóvár Város Önkormányzata és az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. közösen. A lomtalanítás során a használhatatlanná vált, nagyobb méretű háztartási felszerelési tárgyakat, bútorokat és egyéb feleslegessé vált ingóságokat helyezhet ki a lakosság.

A Dombóvár Város Önkormányzatának tulajdonában lévő, de az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. által üzemeltetett Lucza hegyi utcai hulladékudvarban lehetőség van dombóvári lakóhellyel, valamint Dombóvár közigazgatási határain belül ingatlanal rendelkezőknek a következő hulladékokat lerakni:

- Papír, karton
- Lom
- Üvegek, csomagolási hulladék

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

- Műanyagok, műanyag csomagolási hulladék
- Fémcsomagolási hulladék, fémek, vasfémek, nem-vas fémek
- Biológiailag lebomló hulladék
- Kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések
- Növényvédő szerek, gyógyszerek, elemek, akkumulátorok
- Termékként tovább nem használható gumiabroncsok

Dombóváron 2013-ban megszűnt a havonta házhoz menő zöldhulladék gyűjtés. Azonban nem szűnt meg teljes mértékben, az igényeket felmérve kerül elszállításra az ingatlantulajdonosoknál keletkező zöldhulladék évente legalább négy alkalommal. 2015-ben a városban 27 darab hulladékgyűjtő sziget állt a lakók rendelkezésére, ahol papírt, üveget és műanyag hulladékot lehet gyűjteni szelektíven.

4.táblázat: Dombóvár város hulladékgazdálkodása

Időszak	Rendszeresen tisztított közterület (1000 m ²)	Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	A lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	Szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont üdülők száma (db)
2002.év		12 210,0					
2003.év	68,0	9 280,0		8 197			1 400,0
2004.év	236,0			8 197			3 000,0
2005.év	114,0			8 120			3 380,0
2006.év	88,8	4 008,6	3 213,6	8 000			
2007.év	41,8	6 390,7	6 020,6	7 932			610,0
2008.év	41,8	6 386,0	6 080,8	7 213	7 213	13,8	610,0
2009.év	41,8	6 284,4	5 399,7	6 800	6 800	81,0	300,0
2010.év	41,8	6 498,8	5 413,5	6 712	4 980	47,3	240,0
2011.év	69,3	6 831,2	6 220,4	7 000	7 000	37,0	420,0
2012.év	69,3	6 689,2	6 269,5	7 000	7 000	473,7	420,0
2013.év	69,3	5264,2	4010,3			541,7	
2014.év	30	5772,4	4547,7			333,9	
2015.év	68,0	5976,7	4914	8367	8367	312,3	740

Forrás: ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.

A Mecsek-Dráva Regionális Szilárdhulladék Kezelő Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (rövidítve: Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás) 2004-ben azzal a céllal jött létre, hogy az Európai Unió támogatásával hosszú távra megoldja a társult önkormányzatok hulladékkezelési kötelezettségeinek teljesítését. A Társulás tagjaként az alapító okirat, valamint a társulási megállapodás jóváhagyásával 313 önkormányzat vállalta, hogy együttműködnek a program megvalósításában, melynek keretében közösen hoznak létre, valamint működtetnek egy szilárdhulladék kezelő rendszert. Az így megvalósult hulladékgazdálkodási rendszer 30 éves időtartamra oldja meg az önkormányzatok ilyen irányú kötelezettségeit.

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Dombóvár Város Önkormányzatának évek óta komoly anyagi terhet jelent a városban keletkező zöldhulladék jogszabálynak megfelelő kezelése. A magas szállítási és ártalmatlanítási költségekre tekintettel 2015-ben felmerült egy saját tulajdonú zöldhulladék-kezelő telep kialakításának

lehetősége. Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 317/2015. (VI. 26.) Kt. határozatával támogatta költség-haszon elemzés elkészíttetését egy biohulladék-kezelő telep céljából.

5. DOMBÓVÁR VÁROS IVÓVÍZELLÁTÁSA

A Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. (továbbiakban: DRV Zrt.) a Dombóváron szolgáltatott ivóvizet 110-200 m mélyen lévő, védett vízadó rétegre telepített mélyfúrású kutakból termeli. 10 db kút áll rendelkezésre, melyből 4 db tartalék vízbázist képez.

A vízszolgáltató a kitermelésre, rendelkezésre álló vízkészlettel a vízjogi üzemeltetési engedélyekben, illetve a kapcsolódó jogi szabályozásban megfogalmazottak szerint a fenntarthatóság elvének figyelembe vételével gazdálkodik. A város környéki kutakból évente több mint 1 millió m³ vizet kerül kiszivattyúzásra. A dombóvári vízellátó rendszerben 1 db hidroglóbusz, és 4 db víztároló medence található, melyek összevont tárolási kapacitása 1.800 m³. A Hunyadi téri víztorony üresen áll és a vízellátó rendszerről leválasztásra került.

5. táblázat: Ivóvíz-vezeték hálózat Dombóváron

Időszak	Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Üzemelő közkifolyók száma (db)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)
2000. év	667,4	90	115,0	889,3	7 302
2001. év	780,7	85	115,0	902,8	7 352
2002. év	685,3	85	116,2	901,7	7 439
2003. év	721,4	65	113,6	958,3	7 463
2004. év	666,2	60	113,7	878,5	7 537
2005. év	682,0	60	114,2	872,5	7 557
2006. év	651,6	58	115,7	807,8	7 667
2007. év	693,3	49	115,7	828,7	7 665
2008. év	729,2	25	115,7	873,0	7 729
2009. év	671,2	23	129,6	851,8	7 777
2010. év	616,4	23	129,6	799,0	7711
2011. év	619,9	23	129,6	812,6	7 718
2012. év	623,9	23	129,6	789,3	7 719
2013. év	111,8*	44	106,2	448,2	12 693
2014. év	497	44	121,8	1288	12 722
2015. év	571	44	121,8	1280	9 356**

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

* a DRV Zrt. a dombóvári vízművet 2013. 10. 01-jén vette át üzemeltetésre, így csak rész adatok állnak rendelkezésre

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

** A társasházi lakás és a családi ház is egy-egy darabszámmal szerepel. Amennyiben van a településen olyan társasház, amely nincs mellékmérősítve, egy darabszámmal szerepel. A korábbi bekötés adatok korrigálásra kerültek a duplikációk becsült darabszámával.

6. táblázat: Kitermelt vízminőségi adatok

	N/1. kút	N/2. kút	N/4. kút	N/5. kút	N/6. kút	I/A kút	IV/6. kút	IV/7. kút
pH	7,9	7,8	7,9	7,6	7,4	7,9	7,7	7,7
Fe	700µg/l	1290µg/l	150 µg/l	130µg/l	180µg/l	310µg/l	130µg/l	320µg/l
Mn	180µg/l	120µg/l	40µg/l	40µg/l	50µg/l	50µg/l	40µg/l	40µg/l
NH4+	2,2 mg/l	1,31 mg/l	2,2 mg/l	1,62 mg/l	1,66 mg/l	2,2 mg/l	1,09 mg/l	0,95 mg/l
NO2-	<0,04 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l
NO3-	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l	0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l
Vízminőség vizsgált	Fe, Mn, NH4+	Fe, Mn, NH4+	NH4+	NH4+	Mn és NH4+ határérték	Fe, Mn és NH4+ határérték	NH4+ határérték	Fe és NH4+ határérték
Jellemzők szempontjából	határérték feletti	határérték feletti	határérték feletti	határérték feletti	határérték feletti	határérték feletti	határérték feletti	határérték feletti

Forrás: DRV Zrt.

Az üzemeltetett vezetékhalózat átlagéletkora 37 év, a csövek a létesítéskori sajátosságoknak megfelelően többféle anyagból készültek (acél-, azbesztcement-, műanyag /KPE, PVC/ csövek). Az egyes szakaszok közel 60%-a az 1960-as években vagy azt megelőzően épült, amely számos vízminőségi problémát felvet. A hálózat hidraulikailag kedvezőtlen adottságú részein a vas-mangán baktériumtelepek mellett üledék is felhalmozódhat, mely másodlagos szennyeződést okoz, ezért a rendelkezésre álló üzemeltetői eszközökkel (pl. hálózatöblítés, gyakoribb tározómosatás) kell megakadályozni a kedvezőtlen vízminőségi állapotok kialakulását.

5.1. Dombóvár és Környéke Kistérségi Ivóvízminőség-javító Társulás

Dombóvár és környéke önkormányzatai (továbbiakban: Társult Önkormányzatok) a helyi önkormányzatokról szóló többször módosított 1990. évi LXV. törvény 41. §. (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, valamint a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény rendelkezései szerint abból a célból, hogy a társult önkormányzatok vízminőség javítását szolgáló intézkedések és technológiai beavatkozások hosszú távon megoldják a településen élők uniós követelményeknek megfelelő, egészséges ivóvízzel történő ellátását, a képviselő testületeik döntése alapján 2010-ben megállapodást kötöttek. A társulás a társult települések ivóvíz minőségének javítására, illetve a települések közigazgatási területén a lakossági vízellátást biztosító nem közüzemi vízbázisok kiváltására jött létre.

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

A társulás tagjai: Dombóvár Város Önkormányzata, Attala Község Önkormányzata, Csibrák Község Önkormányzata, Csikóstóttós Község Önkormányzata, Csoma Község Önkormányzata, Dalmand Község Önkormányzata, Döbrököz Község Önkormányzata, Gyulaj Község Önkormányzata, Kospula Község Önkormányzata, Kaposszekcső Község Önkormányzata, Kocsola Község Önkormányzata, Kurd Község Önkormányzata és Szabadi Község Önkormányzata.

A Társulás működési területe megegyezik a társulást alkotó települési önkormányzatok közigazgatási területével, kivéve Dombóvár várost, melynek közigazgatási területéből csak a következő településrészek érintettek: Mászlony puszta, Szilfás puszta. A cél a társult településeken az volt, hogy az egészséges ivóvíz a jelenlegi rendszer átalakításával kerüljön biztosításra. A vízminőség javítását szolgáló intézkedések és technológiai beavatkozások hosszú távon megoldják a településen élők, uniós követelményeknek megfelelő, egészséges ivóvízzel történő ellátását.

A vízminőség ellenőrzés önkontroll keretében a kutaknál, a tisztító technológia jellegzetes pontjain, a tározóknál, valamint a vezetékhálózat 81 pontján rendszeresen elvégeztetik az erre hivatalosan akkreditált laboratóriumokkal. Ezen szervezetek rendkívül szigorú eljárásrend szerint vizsgálják az ivóvíz fizikai-, kémiai paramétereit, a bakteriológiai és a mikroszkópos biológiai elemzéseket, ami egy év alatt több mint ezer mintavételt, és tízezernél is több vizsgálatot takar. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltatott ivóvíz ténylegesen a legszigorúbban ellenőrzött élelmiszernek számít.

Dombóváron a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat a beépített terület utcáiban 117,6 km hosszban épült ki, ezzel a vízvezeték kiépítettsége a belterületen teljes körűnek tekinthető.

5.2. A szolgáltatott ivóvíz jellemző tulajdonságai

A tisztítatlan nyersvíz magas vas- mangán- és ammónium tartalma a dél-dunántúli régió mélységi vízkészleteinek jellemző adottsága. Dombóváron kétlépcsős szűréssel működő víztisztító technológia üzemel 2007 óta, így az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. rendeletnek megfelelő minőségi vizet tudunk szolgáltatni a város és a Dombóvárról ellátott községek (Csikóstóttós, Kospula, Kaposszekcső, Attala, Csoma-Szabadi) számára. A fertőtlenítés nem klórral, hanem vegyszermentesen, UV fénnel történik.

A szolgáltatott víz nitrit-, nitrát tartalma igen alacsony, tehát egészségkárosító hatása nincs. A víz toxikus fémtartalma (króm, kadmium, réz, nikkel, higany, szelén, ólom) gyakorlatilag nulla. Míg a szolgáltatási terület falvaiban a víz kemény, addig Dombóvár városában közepes keménységű. A Dombóvárra jellemző hálózati vízminőségi adatokat az alábbi táblázatban mutatjuk be.

7. táblázat: A szolgáltatott ivóvíz átlagos minőségi paramétereit

Minőségi paraméterek	Mértékegység	Átlag érték (2012.)	Átlag érték (2013.)	Átlag érték (2014.)	Átlag érték (2015.)	A 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben előírt határérték
pH	-		7,55	7,4	7,6	6,5 - 9,5
Összes keménység	CaO mg/l		132,5	143	129	50 – 350
	°dH (NK°)	12	13,2	14,3	12,9	5,0 - 35,0
Vas	mg/l	0,02	<0,04	0,08	0,04	0,2
Mangán	µg/l	10	<30	10	10	50
Ammónium	mg/l	0,06	0,1	0,02	0,02	0,5

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Nitrit	mg/l	0,01	0,07	0,01	0,01	0,5

Forrás: DRV Zrt.

6.DOMBÓVÁR VÁROS SZENNYVÍZTISZTÍTÁSA

A település szennyvízelvezetés - tisztítási ellátottságának kezdete az 1970-es évek elejére tehető. Akkoriban mintegy 1000 lakást kötöttek be, 650 m /nap kapacitású oxidációs árkos teleppel.

1982-ben megvalósult a gunaras-fürdői csatornahálózat, mely a városi tisztítótelepet idényjelleggel nyári időszakban mintegy 300-400 m³/nappal terheli.

Főbb ipari szennyvízkibocsátók a Kórház, MÁV és a KIPSZER tüzhorganyzott termékeket előkészítő üzem. A KIPSZER üzemelő előtisztító berendezéssel van ellátva, a többi előtisztítás nélkül kerül a csatornahálózatba.

6.1.Csatornahálózat

A településen a szennyvíz elvezetésére elválasztott rendszerű közcsatorna hálózatot létesítettek. A szennyvízcsatorna hálózat a belterületen 55,2 km hosszban épült ki, ezzel a csatornahálózat a belváros és az ahhoz kapcsolódó városrészek nagyobb hányadában kiépítésre került, a peremrészekon kisebb hányadban áll rendelkezésre, míg a külterületi városrészek jellemzően nem rendelkeznek közcsatorna hálózattal.

8. táblázat: A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások száma

Időszak	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	Háztartásokból a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatornában) elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m ³)
2002.év	4 446	292,0
2003.év	4 479	499,0
2004.év	4 514	484,0
2005.év	4 580	513,7
2006. év	4 896	367,0
2007. év	5 137	354,0
2008. év	5 196	405,3
2009. év	5 216	399,0
2010. év	5 357	374,3
2011. év	5 369	377,0
2012.év	7 245	419,4
2013.év	7 439	105,1
2014 év	8300*	432
2015 év	7812**	511

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, DRV Zrt.

* a DRV Zrt. tájékoztató jellegű adata

**A társasházi lakás és a családi ház is egy-egy darabszámmal szerepel. Amennyiben van a településen olyan társasház, amely nincs mellékmérősítve, egy darabszámmal szerepel.

A csatornahálózat egyes szakaszainak összekötését 10 darab átemelő szivattyúval oldják meg.

6.2. A tisztított szennyvíz minőségi követelményei

A telep hidraulikai tisztítási kapacitása 3.118 m³/ nap. A szennyvíztisztító telep fejlesztése KEOP pályázat keretében történt. Ennek célja a Dombóváron üzemelő szennyvíztisztítási technológia korszerűsítése, intenzifikálása volt, annak érdekében, hogy az európai uniós előírásoknak megfelelő tisztítási paramétereket nagyobb biztonsággal tudja a telep produkálni. A beruházás keretében 3 szennyvízátemelő rekonstrukciója, teljes körű felújítása, valamint a Jókai és Bajcsy-Zsilinszky utca főgyűjtő hálózatának felbővítése D 400 vezetékre. A mintegy 2,4 milliárd forint pályázati támogatással Dombóvár és Attala a szennyvízhálózat kiépítésére. Dombóváron ezáltal gyakorlatilag a város teljes belterülete csatornázottá vált.

A telepről kifolyó tisztított szennyvíz mennyiségét Parshall mérőműtárgy segítségével mérik, illetve mért adatokat folyamatosan rögzítik. A tisztított szennyvíz befogadója a Kapos-folyó, amely felszíni vízminőség-védelmi szempontból a IV-es (általános) védettségi kategóriába tartozik.

2015-ben az átlagosan megtisztított vízmennyiség 3.000 m³/nap volt, ez évi mennyiségben 1.096.394 m³, melyből 15.000 m³ volt a tengelyen beszállított ún. szippantott szennyvíz.

9. táblázat: Kiepült hálózatfajták és átmérőjük

Gravitációs		
Azbesztcement	Ø 150	209,6 fm
	Ø 200	6639,7 fm
	Ø 250	7738,3 fm
	Ø 300	5704,7 fm
	Ø 400	364,8 fm
Beton	Ø 250	1002,4 fm
	Ø 300	4948,1 fm
KPE	Ø 200	169,4fm
KG-PVC	Ø 200	56135,3 fm
	Ø 400	1163,7 fm
KM-PVC	Ø 200	165,4 fm
Összes gravitációs:		84241,4fm
Nyomott		
Azbesztcement	Ø 100	709,7fm
	Ø 150	1551,7 fm
	Ø 250	1825,4 fm
KM-PVC	Ø 90	687,6fm
	Ø 110	938,3 fm
	Ø 200	1613,4 fm
KPE	Ø 90	4071,2 fm
	Ø 160	9,0 fm
Összes nyomott:		11406,3 fm
Összes hálózathossz:		95647,7 fm

Forrás:DRV Zrt.

10. táblázat: Hidraulikai és technológiai jellemzők

Hidraulikus kapacitás	3.118 m ³ /nap
Anoxikus ütem	3.118 m ³ /nap
Befolyó átlagos szennyvíz mennyiség	125 m ³ /h
Befolyó maximális szennyvíz mennyiség	250 m ³ /h
Befolyó minimális szennyvíz mennyiség	50 m ³ /h
Napi BOI₅ terhelés	1476 kg/nap
NH₄-N	221 kg/nap
Lakosegyenérték	27.865 leé
Anoxikus ütemre:	
- fajlagos NH ₄ terhelés	0,7 kg NH ₄ - N/m ³ d
- fajlagos BOI terhelés	0,62 kg/m ³ d
- fölösiszap mennyiség	940 kg/d

Forrás: DRV Zrt.

7. FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK

Dombóvár életében mindig is fontos szerepe volt a felszíni és a felszín alatti vizeknek. A mocsarakban, vízben gazdag Kapos-völgyet a XIX. században lecsapolták. Az elmocsarasodott területekre a jelentős vastagságú tőzeg felhalmozódások is utalnak.

7.1.Felszíni vizek

Dombóvár a Dunántúli - dombságban helyezkedik el, amely a Kapos vízgyűjtője és magába foglalja Belső-, Külső-Somogy, Tolna - Baranyai - dombság és a Baranyai szigetegység egyes területeit. A Kapos-folyó 112,7 km hosszú, és a város déli részén folyik nyugat - kelet irányba. Közepes vízhozama 4,4 m³/s, közepes mélysége 1,4 méter, szélessége pedig 12-15 méter között változik. A folyót a XIX. században szabályozták, akkor nyerte el jelenlegi formáját, azonban a korábbi folyómedrek napjainkban is megfigyelhetők. Számos mellékága van, köztük a jelentősebbek: Koppány, Deseda-patak, Orci-patak, Deseda-csatorna. Emellett a Kiskonda-patak rendelkezik az egyik legjelentősebb vízgyűjtőterülettel, aminek közepes vízhozama, 1-3 m³/s között változik.

11. táblázat: A Kapos 2015. évi vízhozama

Vízfolyás	Vízhozam (m ³ /s)		
	Kisvíz	Középvíz	Nagyvíz
Kapos (Dombóvár)	0,604	6,63	38,5
Kapos (Kurd)	0,800	7,31	31,6

Forrás: www.vizugy.hu

Mivel Dombóvár és térsége természetes állóvizekben szegény, ezért mesterséges eredetű tavakat hoztak létre. Így keletkezett a közel 26 darabból álló, a Kiskonda-patak völgyének északi részén elhelyezkedő Kiskondai-halastó rendszer. Déli irányban haladva találjuk a Tüskei horgásztavakat,

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

majd a város szívében a Szállásréti-, régi nevén Kórházi-tó helyezkedik el. A mai tórendszer az 1960-as évektől kezdett kialakulni és az 1980-as évek közepéig fokozatosan alakult ki.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő, a Városi Horgász Egyesület által üzemeltetett Tüskei-horgásztavon 2010-ben lágyiszap csökkentést végeztetett a tulajdonos a gödöllői székhelyű Iszapfaló Kft.-vel.

Az „Élőhelyhelyreállítás a Kis-Konda patak természetvédelmi terület regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működése érdekében” projekt keretében megkezdődött a Kis-Konda patak szabályozása, annak érdekében, hogy a patakot környező területek vízellátottsága a korábbi mértéknél magasabb legyen, ezzel is segítve a vizes élőhelyek növényzetének és állatvilágának visszatérését és erősödését.

7.2. Felszín alatti vizek

A napjainkban folyamatosan növekvő vízszükséglet egyre fontosabbá teszi a felszín alatti vizek feltárását. A korábban jelentős vízmennyiséggel rendelkező térségben, ma már szükséges a tervszerű vízgazdálkodás. A felszín alatti vizek esetében elsősorban a talaj- és rétegvíz az, ami Dombóvárnál kiemelkedő szereppel bír.

Talajvíz:

A talajvíz mélységét a csapadékviszonyok mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. Felső szintje a löszplatókon 8-10 méter, a lejtőkön 4-8 méter, a völgytalpakon 24 méter mélyen húzódik.

Rétegvíz:

A rétegvizek a felső-pannon homokos rétegekben helyezkednek el, melyeket vízzáró agyagrétegek tagolnak. A vízadó rétegek a következő mélységszintekben találhatóak: 70-85 méter, 100-110 méter, 120-140 méter, 170-180 méter, 230-240 méter és 260-275 méter. A középső-triász dolomitrétegekben feltárt 57°-os nátriumhidrogénkarbonátos hévízre Gunaras-fürdő épült ki.

7.3. Vizek állapota

Az 1950-es évek végéig a talajvíz rétegből fedezték a lakosság vízszükségletét. A Kapos-völgy területén a talajvíz már 2-3 méter mélyen is megtalálható. Sőt tavasszal akár már 20-30 centiméteres mélységben is előfordul. Az alacsonyabb részeknél a talajvíznek vékony a szűrőrétege, és szervesanyag-tartalma gazdag, ezért fogyasztásra nem alkalmas. Azonban a növekvő igények és követelmények szükségessé tették a tisztább és megfelelőbb rétegvizek feltárását. Az első ártézi kutat 1905-ben fúrták.

Az intenzív mezőgazdasági tevékenységek jelentős mértékben befolyásolják a vizek állapotát. A felszín közeli rétegekben vízminőség romlás, nitrátosodás figyelhető meg. A mélyebb rétegvizeknek magas a rétegeredetű ammónium-ion, bór és arzén koncentrációja. Ezek, valamint a vízhőmérsékleti, keménységi problémái nem teszik lehetővé, hogy a felszín közeli rétegeket kiváltsa.

A Kapos az ország legszennyezettebb folyói közé tartozik. Jelentős mértékben a kaposvári bevezetések miatt. Sajnos Dombóvárra már szennyezetten érkezik. További terhelést jelent a város ipari és kommunális szennyvize, valamint jelentős mértékű a mezőgazdasági területekről érkező szennyezés is. Mivel kicsi a folyó vízhozama, ezért öntisztuló képessége is igen csekély.

7.4. Környezetbiztonság

Árvízvédelem

A Kapos az elmúlt századokban többször is megáradt. A folyómeder szabályozásának és az árvízvédelmi töltések kiépítésének köszönhetően a veszély mértéke csökkent. Csapadékosabb időszakokban a magas vízhozamnak köszönhetően, valamint a meder üledékességéből és dús növényzetéből kifolyólag a vízfolyás felduzzadt, melyek következményeként kisebb - nagyobb folyóáradások történtek (1998. május, 2005. augusztus, 2010. május-június). 2014 tavaszán a Kapos-folyón, csakúgy, mint az előző évben is, harmadfokú árvízvédelmi készültséget rendeltek el a nagy esőzések miatt.

Környezeti károk és elhárítások

A 2015. évben jelentős mértékű káresemény nem fordult elő, így ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele sem vált szükségessé.

A környezeti károk között szükséges megemlíteni a Dombóvár, fatelítő telephelyen (Dombóvár, Kórház utca 8.; 2940/2.; 2963/2. hrsz.) és környezete (Dombóvár 2963/3.; 2952/1.; 2952/2.; 2940/1.; 2943.; 2944/1-2.; 0328/1-21.; 0329/3-10.; 0329/12; 0329/14-15.; 0329/23-24.; 0326.; 0330.; 2941.; 0323.; 0331.; 0324.; Csikóstöttös 024.; 025/1-2.; 022/3-4.) területén feltárt szennyezést, mellyel kapcsolatban jelenleg is eljárás van folyamatban a Fejér Megyei Kormányhivatal előtt.

8. TÁJ- ÉS TELEPÜLÉSVÉDELEM, TERMÉSZETVÉDELEM, „ZÖLD INTÉZMÉNYEK”, ZÖLDENERGIA

8.1. Táj- és településvédelem

Dombóváron az összes zöldterület nagysága 296 737 m²-ről 296 744 m²-re emelkedett az elmúlt évek alatt. A város területén lévő vadgesztenye állományt - köztük az 1970-es években védett nyilvánított Fő utcai vadgesztenye fasort, a Szigeterdőben található és a Hunyadi téri védett fákat - az Önkormányzat évente több alkalommal is permetezéssel védi a vadgesztenyelevél-aknázómoly és károsítása ellen az Agrokemi Bt.-vel kötött szerződés értelmében, mely társasága platán csipkésposloska irtását is végzi a város területén.

A Környezet és Energia Operatív Program támogatási rendszeréhez a KEOP Élőhelyvédelem-helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése KEOP-3-132/2F/09 konstrukcióra benyújtott „Élőhely helyreállítás a Kis-Konda-patak völgye természetvédelmi terület regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működése érdekében” című pályázattal felújításra került a Konda-völgy egy szakasza. A munkálatok a 2012. évben folyamatosan zajlottak, majd 2013. szeptember 20-án ünnepélyes keretek között átadták a területet. A projekt lezárult, az elmúlt években a szóban forgó terület folyamatos fenntartása zajlik.

A fentiek mellett 2014-ben a Konda-völgyben turisztikai fejlesztések is történtek. Megkezdődött a tanösvények kialakítása vizes élőhelyek bemutatásával, ennek tovább bővítése történt 2015-ben.

Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 148/2015. (III.26.) számú határozata alapján az alábbi fasorok pótlása történt meg:

1. Gunaras, Fürdő utcai nyárfasor

2. Bezerédj utcai hamisciprus és gömbakác sor
3. Pannónia utcai nyírfa sor.

2015-ben a az alábbi környezeti és energetikai fejlesztések valósultak meg:

- Hunyadi téri platánfák ifjítása.
- Szuhay-dombi csapadékvíz-elvezető árok tisztítása.
- III. és Hóvirág utcai orvosi rendelők akadálymentesítésére és energia-megtakarítást eredményező korszerűsítése.
- Dombóvári Egyesített Humán Szolgáltató Intézmény Támasz Otthon intézményegységének akadálymentesítése és bővítése.

8.2. Természetvédelem

Dombóvár Város Önkormányzata 2015-ben felülvizsgáltatta *Dombóvár Város Természetvédelmi Alaptervét*, melynek célja az önkormányzati értékvédelmi rendelet felülvizsgálatának szakmai megalapozása, valamint a természetvédelmi fejlesztések keretrendszerének létrehozása. A terv a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv IV. szakmai dokumentummal, valamint az Európai Unió 2014-2020-as pénzügyi tervezési időszakával összhangban készült 2015 és 2020 közötti időszakra vonatkozóan, kiváló hivatkozási alapot biztosítva majd az önkormányzat hazai és uniós pályázataihoz. A dokumentum a természeti örökség megőrzésének és fenntartható hasznosításának helyi szintű feladatait határozza meg.

Az Alapterv felülvizsgálatával párhuzamosan elkészült az új, *Dombóvár város helyi jelentőségű természeti területeinek és értékeinek védelméről szóló 42/2015. (XII. 18.) önkormányzati rendelet*, melyben az Alapterv által javasolt változtatások átvezetésre kerültek. Az arra érdemes védett természeti területek és értékek helyi szintű természetvédelmi oltalmának megerősítése az alábbi területeken megtörtént:

Érintett természeti területek:

Szigeterdő természetvédelmi terület;
Gólyavár természetvédelmi terület;
Kis-Konda-patak völgye természetvédelmi terület;
Bontovai-tó természetvédelmi terület;
Nyerges-erdő és -horgásztó természetvédelmi terület;
Dombóvári „tűzlepkés-rétek” természetvédelmi terület;
Tüskei tölgyes maradványerdő természetvédelmi terület;
Gunarasi parkerdő természetvédelmi terület.

Érintett természeti értékek:

Újdombóvári vadgesztenye fasor természeti emlék;
Hunyadi téri fák, fasorok természeti emlék;
Arany János téri fák természeti emlék;
Ady Endre utcai vadgesztenye fasor természeti emlék;
Horvay utcai gömbkőrös fasor természeti emlék;
Fő utcai juhar fasor természeti emlék;
Döry platán természeti emlék;
Szabadság utcai borostyános platán természeti emlék;
Szabadság utcai többtörzsű platán természeti emlék;

Tájékoztató
Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Szabadság utcai „Pinokkió” platán természeti emlék;
Helytörténeti Múzeum kertjének idős fái természeti emlék;
Szent Flórián-szobor vadgesztenyefái természeti emlék;
Teleki utcai fehér nyár természeti emlék.

A védelem indokának megszűnése miatt a természetvédelmi oltalom az alábbi, eddig helyi védettséget élvező természeti területek és értékek kapcsán került visszavonásra:

Érintett természeti terület és érték:

Gunarasi tölgyes maradványerdő természetvédelmi terület;
Gunaras úti szelídgesztenyés természeti emlék.

Az arra érdemes védett természeti területek és értékek helyi szintű természetvédelmi oltalom alá helyezése a következő területeken:

Védetté nyilvánításra került, új természeti területek:

Béka-tói mocsár és égeres;
Banya-völgyi tölgyes;
Mágocsi úti tölgyes;
Bontovai erdő;
Máslonyi kastélypark;
Gunarasi agyagbánya partifecske költőtelepe.

Védetté nyilvánításra javasolt faegyedek, fasorok és facsoportok:

Hunyadi téri SPAR-udvar facsoportja;
Árpád utcai gömbkőris fasor;
Erzsébet utcai óvodakerti vadgesztenyefa
Hóvirág utcai mocsárciprus;
Hunyadi téri Tinódi szobor melletti oszlopos gyertyán.

Így jelenleg 14 védetté nyilvánított természeti terület és 18 természeti érték található Dombóváron. A rendeletben új természetvédelmi jelkép, a fehér madársisak, is elfogadásra került.

Az Alapterv már az elkészítésekor tartalmazta Dombóvár és környékén létrehozandó *natúrparki elképzelést*. Jelenleg már a szakmai háttéranyagok elkészítése zajlik és terveink szerint 2017 tavaszán hivatalosan is kezdeményezhető a natúrparki névhasználati cím. Az általunk létrehozni kívánt natúrparkot a következő települések alkotják: Dombóvár, Döbrököz, Kurd, Csibrák, Dúzs, Hőgyész, Mucsi, Lengyel, Kisvejke, Mekényes, Nagyhajmás, Mágocs, Kalaznó, valamint Závod. A lehatárolt terület a Tolna-hegyhát erdővel fedett dombsági tájat öleli körbe, valamint két Natura2000 hálózat által érintett területet (HUDD20026 - Lengyel-Hőgyészi erdők, HUDD20033 - Nagyhajmási-dombok) is magában foglal.

A már említett anyagokkal összhangban készült el a *Kis-Konda-patak völgyében szükséges élőhely- és tájrehabilitációs, fenntartó kezelési munkálatok terv*, mely tartalmazza a nyílt füves élőhelyek rehabilitációját, az özönnövények irtását, a védősávok erősítését, a forrás-rehabilitációt, „ablakok” nyitását a természetre, a túraútvonalak karbantartását, korrekcióját, valamint képzési tervet is. A program indokoltságát adta, hogy ez a terület a város legnagyobb kiterjedésű és legnagyobb értékű

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

védett természeti területe, valamint ökológiai és közösségi szerepét csak akkor tudja betölteni, ha az élőhelyek megfelelő állapotban vannak, mely rendszeres fenntartó kezelést tesz szükségessé.

A természetvédelmi kezelési munkálatok elvégzésére a közmunka-program keretében a Dombóvári Roma Nemzetiségi Önkormányzattal van a városnak együttműködési megállapodása. A rehabilitációs terv célja is egyben, hogy a természetvédelmi kezelési munkálatokat megalapozza és a közmunkások eredményes munkáját elősegítse.

2015-ben elkezdődött el a „Pannon kertek program – Dombóvár – a városi növényállomány megújítása: zöldfelület-felújítási program és módszertani ajánlás” kidolgozása. A program előírja ez elöregedő városi faállomány műszeres vizsgálatát, valamint 12 belvárosi zöldövezeti akcióterület természeti értéknövelő fejlesztését.

A Pannon kertek program célja az, hogy a legsürgősebb beavatkozást igénylő területek fejlesztésével a város természeti értékeinek sora tovább bővüljön, megszűnjön az elöregedő fák okozta veszélyállapot és egy rendezett, egységes városkép kerüljön kialakításra. A fejlesztés során a programba bevont tizenkét „Pannon kert” rendbetétele történik meg: a beteg, elöregedett, nem őshonos fák kivágása után az eltávolított egyedek pótlása gyorsan nöövő őshonos fákkal (juhar, hárs). A fejlesztéssel érintett területek: 1. 56-os forradalom tere, 2. Arany János tér, 3. Szent László tér, 4. Petőfi tér, 5. Szent István tér, 6. Ogulin udvar, 7. 424-es mozdony környezete, 8. Gárdonyi tér, 9. Saguly Károly tér, 10. Radnóti u. – játszótér, 11. Tulipán u. – játszótér, 12. Fecskeház – játszótér. A kertek növényállományáról információs táblarendszer nyújt majd tájékoztatást. Beszerzésre került a város teljes faállományának felmérésre alkalmas favizsgáló műszer (FAKOPP), mely jelentősen meggyorsítja és objektívabbá teszi az ellenőrző tevékenységet.

Dombóvár Város Önkormányzata 2016-ban pályázatot nyújt be a TOP – 2.1.2-15 Zöld város című felhívásra. A pályázat fejlesztési célként határozza meg a városi zöldterületek növelését és a gazdaság fejlesztését.

8.3. Zöld intézmények

"Felelősséggel tartozunk bolygónk és az élővilág iránt. Ennek a fenntartható fejlődést biztosító attitűdnek a megszilárdítását kisgyermekkorban érdemes kezdeni, mivel életkori sajátosságukból adódóan érzelmileg kötődnek a természethez. A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idők múlásával, vagy az élet megpróbáltatásai közepette kihűl, de vannak szerencsések, akiket életük végéig hevít." Gerald Durrell

Dombóvári szivárvány Óvoda és a Dombóvári Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Bezerédj Amália Óvodai Tagintézménye

Az óvodák 2009 óta viselik a Zöld Óvoda címet. Az intézmények célja a környezettudatos magatartás megalapozása, mely során olyan szokás és értékrend kialakítására törekszenek, mely a gyermekek (és rajtuk keresztül szüleik) környezettel való harmonikus együttélését biztosítja. Ahhoz, hogy ez a felelős szemlélet kialakuljon, tudatos nevelőmunkára, személyes példamutatásra és a szülőkkel való szoros együttműködésre van szükség. A felkészült pedagógusok tevékeny tapasztalatszerzés, modellezés, tudományos kísérletezés során ismertetik meg a gyermekekkel a környezeti elemeket, fogalmakat, törvényszerűségeket. Kiemelt szerepet kapnak a természetvédelmi jeles napok: a Víz-, Föld-, Környezetvédelem-, Takarítás-, Állatok Világnapja, Madarak és Fák Napja, melyek kiváló alkalmat biztosítanak a gyermekek természethez való kötődésének és az egész óvodai életet átható környezeti nevelésnek az elmélyítésére.

Dombóvári Belvárosi Általános és Alapfokú Művészeti Iskola

Az iskola pedagógiai programjában kiemelt feladat a környezeti nevelés, a környezettudatos szemlélet kialakítása. Az intézmény hitvallása: a rendszerszemlélet, a holisztikus látásmód, a környezetbarát életvitel, a konstruktív környezet-harmonikus életvezetés, a környezet javainak mértéktartó felhasználása, a pozitív ökológiai szemlélet, a gyermekek tapasztalataira és kooperatív munkájára épülő élményközpontú környezetkép kialakítása. Az iskola, környezettudatos munkájával, két alkalommal is elnyerte az öko-iskola minősítést, majd 2013-ban kiérdemelte az örökös öko-iskola címet. A diákok erdei iskolai programban vesznek részt, kirándulásokat, túrákat szerveznek, szelektíven gyűjtik a hulladékot, a természetvédelem jegyében hirdetett jeles napokat célirányos programokkal ünneplik, versenyeken vesznek részt.

Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakközépiskola és Kollégium

2011 októberétől a Herceg Esterházy Miklós Szakközép Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium tagja lett az Európai Unió Lifelong Learning Programja által támogatott „Változzunk a Klímával Hálózatnak”. A Hálózat 2010 októberében indult el, melyhez hat európai uniós ország (Egyesült Királyság, Franciaország, Spanyolország, Olaszország, Magyarország, Románia) általános és középiskolái csatlakoztak. A Hálózat elsődleges célja, hogy a tagiskoláiban elősegítse a környezet és klímavédelmi oktatást és növelje annak hatékonyságát. Ennek érdekében a Hálózat tagiskolái számára térítésmentesen a globális klímaváltozás témájában, interaktív oktatási anyagokat biztosít, melyek úgy kerültek kidolgozásra, hogy az oktatók számára könnyen tanítható, míg a gyerekeknek könnyen megérthető legyen, azaz a mindennapi élethez közel eső példákkal szemléltetve a globális felmelegedés problematikáját. A Hálózat másik fontos célja, hogy lehetőséget teremtsen arra, hogy a tagiskolák Európa hat országából kapcsolatba léphessenek egymással és megosszák egymással oktatási tapasztalataikat. Az iskola emellett ünnepli a jeles zöld napokat. Az intézményben két éves környezetvédelmi technikus képzés is folyik.

8.4. Zöldenergia

2015-ben Dombóváron is egyre jobban előtérbe kerülnek a zöldenergiás beruházások. Mind az állami, mind a vállalkozói, mind pedig a magánszférában találhatunk fejlesztéseket/kezdeményezéseket:

A zöldenergiához kapcsolódóan nagy jelentősége van a Dombóváron 2013-ban felépített ún. passzív háznak. Az épület családi házként is bemutatható, de jelenleg kimondottan az innovációs építés (passzív, aktív-, autonóm-, ökoház), valamint a megújuló energiák népszerűsítését szolgálja. Passzív ház elvek alapján készült (termikus burok, megfelelő légtömorség, hővisszanyerős szellőzés). Az épület fűtéséhez, a használati meleg víz előállításához, és az elektromos berendezésekhez szükséges energiát napkollektor és napelem biztosítja, mely emellett többletenergiát is termel. A vízellátás saját kútról, a szennyvízkezelés saját telken biológiai tisztítóval történik. A közüzemi szolgáltatások igénybevételének elkerülésével önellátó az épület. Öko-szemlélet érvényesült továbbá a beépített anyagok tekintetében is: a falak bontott téglából, a hőszigetelés újrahasznosított papírból, a nyílászárók és a tetőszerkezet pedig fából készült.

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

A város vezetésének környezettudatos szemléletmódját tükrözi, hogy az önkormányzat több épületében (Szabadság u. 18., Bezerédj u. 14.) használt elem gyűjtő konténer került kihelyezésre.

A Szent Orsolya Rendi Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2013-ban nyert támogatást a KEOP-5.5.0/B/12 pályázat keretén belül az iskolaépület energia hatékony korszerűsítésére. A projekt célja volt az iskolaépület fenntartható üzemeltetése az energiafelhasználás csökkentésével. Ennek érdekében napelemeket, napkollektort telepítettek, szigetelték az épület födémjét, kicserélték a külső nyílászárókat és új, energiatakarékos lámpatesteket szereltek fel. A projekt célja az iskola fenntartható üzemeltetésének megteremtése az energiafelhasználás csökkentésével.

9. KÖRNYEZETVÉDELMI BÍRSÁG

2015. évben Dombóvár Város Önkormányzata a környezetvédelmi bírságból 163.571,- forint bevétele származott.

10.VÁROSI RENDEZVÉNYEK

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 456/2014. (XII. 18.) határozatával fogadta el a város 2015. évi rendezvénynaptárát, melyben az alábbi, környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos rendezvények szerepeltek és kerültek megtartásra:

2015. február 21.: Téltemető túra

2015. március 21.: Víz Világnapja

2015. március 31.: Városkerülő gyalogtúra

2015. április 22.: Föld Világnapja

2015. június: Nemdohányzó Világnap

2015. szeptember 22.: Autómentes Világnap

JOGSZABÁLYOK, ADATFORRÁSOK

Bevezetés

- A környezetvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- hu.wikipedia.org/wiki/Dombóvár
- http://www.terport.hu/webfm_send/3811
- http://www.dombovar.hu/media/files/Dombovar_helyzetertekeles_0804.pdf

Népesség

- Központi Statisztikai Hivatal
- Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
- Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának 2016. évi beszámolója
- <http://www.nyilvantarto.hu/hu/statisztikak>

Közlekedés

- Központi Statisztikai Hivatal
- Geo-Gráf Kft.
- Beszámoló a Dombóvári Rendőrkapitányság 2015. évben végzett munkájáról
- http://www.dombovar.hu/media/files/Dombovar_helyzetertekeles_0804.pdf

Környezeti zaj- és rezgésvédelem

- Tájékoztató Dombóvár Város 2014. évi környezeti állapotáról
- A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII.3) KvVM-EüM együttes rendelet

Levegőminőség

- A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet
- Központi Statisztikai Hivatal
- 2015. évi összesítő értékelés hazán levegőminőségéről a manuális mérőhálózat adatai alapján
- <http://levegominoseg.hu/manualis-merohalozat>
- A települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 29/2015. (IX.30.) önkormányzati rendelet
- http://www.dombovar.hu/media/files/Dombovar_helyzetertekeles_0804.pdf
- Tolna Megyei Kormányhivatal Dombóvári Járási Hivatal Földhivatali Osztály

Hulladékgazdálkodás

- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény
- ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
- A települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 29/2015. (IX.30.) önkormányzati rendelet Központi Statisztikai Hivatal
- Beszámoló a Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás 2012. évi tevékenységéről, valamint tájékoztatás a hulladékgazdálkodási program rekultivációs folyamatainak Dombóvárt érintő fejleményeiről.

Tájékoztató Dombóvár Város 2015. évi Környezeti Állapotáról

Dombóvár város ivóvízellátása

- Központi Statisztikai Hivatal
- Dombóvári Víz- és Csatornamű Kft.
- Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
- http://www.dombovar.hu/media/files/Dombovar_helyzetertekeles_0804.pdf
- Dombóvár és Környéke Kistérségi Ivóvízminőség-javító Társulás

Dombóvár város szennyvíztisztítása

- Központi Statisztikai Hivatal
 - Dombóvári Víz- és Csatornamű Kft.
 - Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
 - Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet
Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály 35700/206/2016. ált. számú, 69/9752-10520
vízkönyviszám alatt a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. részére kiadott vízjogi üzemeltetési engedély
- http://www.dombovar.hu/media/files/Dombovar_helyzetertekeles_0804.pdf

Felszíni és felszín alatti vizek

- hu.wikipedia.org/wiki/Dombóvár
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kapos>
- Dombóvár és környéke környezetvédelmi programja
- Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása
- A dombóvári kistérség agrárstruktúra- és vidékfejlesztési programjának aktualizálása
- www.katasztrofavedelem.hu
- Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Fejér Megyei Kormányhivatal KTF-538/2016., 16999/2016. ügyszámú, 2016. március 10. napján kelt határozata

Táj- és településvédelem, természetvédelem, „zöld intézmények”, zöldenergia

- http://w3.enternet.hu/szivoda/szivarvany_ovoda_dombovar/zold_ovi_mitol_zold.html
- <http://www.belvisk-dombovar.sulinet.hu/bemutakozas.htm>
- <http://esterhazydombovar.hu/index.php?oldal=oko/valt>
- <http://www.szentorsolyadombovar.hu/index.php?oldal=keop>
- <http://www.hatekonyhaz.hu/property/domb-v-r>